

โครงการ "สืบค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สืบค้าเกษตรมูลค่าสูง" เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายยกระดับสืบค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูงของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้หลักการ "ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้" เพื่อเป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งและยั่งยืน

หลักการและเป้าหมายของโครงการ

โครงการนี้มุ่งเน้นการพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ โดยส่งเสริมให้สามารถวิเคราะห์ศักยภาพและโอกาสในพื้นที่, วางแผนการผลิตที่ตอบโจทย์ตลาด, และเข้าถึงนวัตกรรม/เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการเชิงสร้างสรรค์

เป้าหมายหลัก

- ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome): รายได้ของเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการฯ เพิ่มขึ้น ภายในปี 2570 เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
- เป้าหมาย (Output) ปี 2569:
 - เพิ่มจำนวนท้องถิ่นสืบค้าเกษตรมูลค่าสูง ไม่น้อยกว่า 150 ท้องถิ่น
 - มี ฐานข้อมูล สำหรับการเก็บข้อมูลสืบค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ชุด
- เป้าหมายระยะยาว: กำหนดพื้นที่นำร่องไม่น้อยกว่า 500 ท้องถิ่น ภายในปี 2570

กลไกการขับเคลื่อนและการบริหารงาน

โครงการนี้อาศัยการบูรณาการแผนงานและงบประมาณของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมี สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหลัก และมอบหมายให้ กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน (กนท.) เป็นฝ่ายเลขานุการเพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและบูรณาการการทำงาน

คณะกรรมการและคณะทำงานหลัก 4 คณะ

1. คณะกรรมการบริหารนโยบายสืบค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูงฯ (ระดับนโยบาย)
2. คณะทำงานขับเคลื่อนนโยบายฯ ด้านพืช แมลงเศรษฐกิจ และบริการเชิงสร้างสรรค์
3. คณะทำงานขับเคลื่อนนโยบายฯ ด้านปศุสัตว์
4. คณะทำงานขับเคลื่อนนโยบายฯ ด้านประมง

การขับเคลื่อนในปี 2569

มุ่งเน้นการสร้างฐานทางข้อมูลที่เป็นเอกภาพและเป็นปัจจุบัน โดยการพัฒนาการจัดเก็บและเชื่อมโยงข้อมูลสืบค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูงระดับพื้นที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบูรณาการและการตัดสินใจเชิงนโยบาย

หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ ปี 2569

การคัดเลือกสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูงดำเนินการภายใต้กรอบแนวทางเดียวกันทั่วประเทศ โดยสินค้าที่พิจารณาต้องเข้าหลักเกณฑ์ ข้อใดข้อหนึ่ง จาก 7 ข้อ ดังนี้:

14 ชนิดสินค้า

ข้าว กาแฟ ถั่ว โกโก้ ทุเรียน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ลำไย ถั่วเหลือง
โกโก้ ถั่วเนื่อ และหม่อนไหม

โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้าน สู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

- มีผลการดำเนินงานที่ชัดเจน
- มีโครงสร้างพื้นฐานรองรับ
- ต่อยอดสู่การพัฒนาเชิงพาณิชย์ได้

สินค้าที่ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- เช่น
- ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน
 - โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่
 - กลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ตำบลต้นแบบ
 - โครงการสินค้าเกษตรชีวภาพ
 - โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน เป็นต้น

สินค้าที่มีศักยภาพในพื้นที่

พิจารณาจากความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติ ความพร้อมของ
เกษตรกรและชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการมีตลาดรองรับอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับ
จังหวัด ภูมิภาค และระดับประเทศ หรือเป็นสินค้าเกษตรที่จังหวัดให้ความสำคัญตาม
จุดเน้นทางยุทธศาสตร์ของจังหวัด (Positioning)

สินค้าเกษตรที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) หรือมีคุณลักษณะพิเศษเฉพาะถิ่น

สินค้าเชิงสร้างสรรค์ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง เกษตร (Gastronomy/Agro Tourism)

สินค้าที่สามารถพัฒนาและยกระดับได้

ในระยะเวลาอันเหมาะสม เช่น

- มีหน่วยงานเจ้าภาพหรือภาคเอกชนร่วมพัฒนา
- มีเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมรองรับ
- มีแนวโน้มขยายผลทางเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน

กรอบแนวทางการคัดเลือกและจำแนกประเภทกลุ่มสินค้าและบริการ

ถูกจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม เพื่อกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนที่สอดคล้องกับศักยภาพทางการตลาด:

กลุ่มสินค้า	ลักษณะสำคัญ	แนวทางการขับเคลื่อน
1. กลุ่มสินค้าเกษตร มูลค่าสูงเพื่อส่งออก	มีการรวมกลุ่มผลิต/ จำหน่าย โดยมีผลผลิตสู่ ตลาดต่างประเทศ และ ตลาดภายในประเทศ	พัฒนาคุณภาพตาม มาตรฐานการส่งออก, ขยายตลาด/ฐานการผลิต, สนับสนุนกลไกการรวบรวม/ขนส่ง, อำนวยความสะดวกการตรวจรับรองมาตรฐาน
2. กลุ่มสินค้าเกษตร มูลค่าสูง	มีการแปรรูปเป็นสินค้าที่มี ตลาดภายในประเทศ หรือจำหน่ายเป็นผลผลิต โดยตรง (กลุ่มที่มี ศักยภาพส่งออกสูง)	พัฒนากระบวนการผลิต/แปรรูปโดยใช้ เทคโนโลยีและ นวัตกรรม (เพื่อยกระดับห่วงโซ่มูลค่า), ส่งเสริมการผลิต Future Food และ Function Food, ส่งเสริมการตลาดทั้งออนไลน์และออฟไลน์
3. กลุ่มสินค้าเกษตร และบริการเชิง สร้างสรรค์	สินค้าที่สะท้อน เอกลักษณ์และเสน่ห์ ชุมชน เป็นแหล่ง ท่องเที่ยว สร้างมูลค่าเพิ่ม ทางเศรษฐกิจ	ส่งเสริมการผลิต/ตลาดสินค้า GI, พืชสมุนไพร, อาหาร ท้องถิ่น, ยกระดับเป็น การท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Gastronomy Tourism) และท่องเที่ยวเชิงเกษตร

วิธีการคัดเลือกสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง

การคัดเลือกใช้กลไกของ คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP)
โดยมีขั้นตอนสำคัญดังนี้

1. เกษตรและสหกรณ์จังหวัด/ประธาน SCP ชี้แจงหลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย
2. หน่วยงานเจ้าภาพรายสินค้าในพื้นที่ (เช่น เกษตรจังหวัด, ประมงจังหวัด, ศูนย์วิจัยต่างๆ) พิจารณา
คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายและสนับสนุนข้อมูล
3. ฝ่ายเลขานุการ SCP ตรวจสอบข้อมูลและประเมินศักยภาพพื้นที่ เพื่อเสนอที่ประชุม SCP
4. ที่ประชุม SCP ให้ความเห็นชอบพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูงพื้นที่ใหม่ปี 2569 และแจ้งผลการ
คัดเลือกให้ กนท. (ฝ่ายเลขานุการของโครงการ) ภายในวันที่ 12 ธันวาคม 2568

การดำเนินงานทั้งหมดนี้อาศัย กลไกการมีส่วนร่วมแบบบูรณาการของทุกภาคส่วนในท้องถิ่น
เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพชีวิตและขีดความสามารถในการแข่งขัน
ของภาคการผลิตอย่างยั่งยืน

////////////////////////////////////